

නිකුත් කළේ

ආර්ථික පර්යේෂණ දෙපාර්තමේන්තුව

දිනය

2024 පෙබරවාරි 15

ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව 2024 පෙබරවාරි මුදල් ප්‍රතිපත්ති වාර්තාව ප්‍රකාශයට පත් කරයි

2023 අංක 16 දරන මහ බැංකු පනතෙහි දක්වා ඇති අවශ්‍යතාවන්ට අනුකූලව ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව 2024 පෙබරවාරි මාසය සඳහා මුදල් ප්‍රතිපත්ති වාර්තාව අද දින (2024.02.15) ප්‍රකාශයට පත් කළේය. මෙම වාර්තාවේ අන්තර්ගතය, ප්‍රධාන වශයෙන් ම 2024 ජනවාරි මාසයේ මුදල් ප්‍රතිපත්ති සමාලෝචන වටයට අදාළ තීරණ සඳහා ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුවේ මුදල් ප්‍රතිපත්ති මණ්ඩලය විසින් සැලකිල්ලට ගනු ලැබූ තොරතුරු මත පදනම් වේ.

විශේෂයෙන් ම, ආර්ථික වර්ධනය සහ උද්ධමනයට අදාළ ව ඉදිරි දැක්මක් සැපයීම සඳහා මහ බැංකුව විසින් ප්‍රකාශයට පත් කරනු ලබන දෙවන මුදල් ප්‍රතිපත්ති වාර්තාව මෙය වේ. දේශීය සහ ගෝලීය වශයෙන් දැනට පවතින මෙන්ම අපේක්ෂිත ප්‍රවණතා සැලකිල්ලට ගනිමින්, උද්ධමන සහ ආර්ථික වර්ධන පුරෝකථන සඳහා පවතින අවදානම් පිළිබඳව ඇගයීමක් ඉදිරිපත් කිරීම ද මෙම වාර්තාවෙන් අපේක්ෂා කරයි. මෙම වාර්තාව මගින් මෑත කාලීන මුදල් ප්‍රතිපත්ති තීරණ සඳහා මූලික වූ පසුබිම සන්නිවේදනය කිරීම තුළින් මහ බැංකුවේ විනිවිදභාවය සහ වගවීම වැඩි දියුණු කිරීමට මහ බැංකුව ප්‍රයත්න දරයි.

2024 පෙබරවාරි මුදල් ප්‍රතිපත්ති වාර්තාවේ දැක්වෙන ප්‍රධාන කරුණු:

- 2022 වසරේ දී ඉතිහාසයේ පැවති ඉහළ ම උද්ධමන මට්ටම් පාලනය කිරීමෙන් අනතුරුව, ශ්‍රී ලංකාව 2023 වසරේ දී උද්ධමනය මැදි තනි ඉලක්කමක් දක්වා සාර්ථකව අඩු කරමින් මිල ස්ථායීතාව යළි ස්ථාපිත කළේය.
- නිරවද්‍යකරණ ගැළපුම් ප්‍රතිපත්ති සහ ව්‍යුහාත්මක ප්‍රතිසංස්කරණවල සහාය ලබමින් ආර්ථික කටයුතු 2023 වසරේ දී ක්‍රමයෙන් වර්ධනයක් අත්කර ගත්තේය.
- විදේශ අංශයේ පීඩන ලිහිල් වී, උද්ධමනය අඩු වීමත්, උද්ධමන අපේක්ෂා පාලනය වීමත් හේතුවෙන් 2023 වසරේ ජුනි මාසයේ සිට මුදල් ප්‍රතිපත්තිය අවස්ථා කිහිපයක දී ලිහිල් කරන ලදී.
- මෑත කාලීනව සිදු කළ බදු සංශෝධන සහ සැපයුම් අංශයේ අවහිරතා මූලිකව හේතුකොටගෙන, කෙටි කාලීනව උද්ධමනය එහි ඉලක්කගත මට්ටමෙන් අපගමනය විය හැකි වුවද, එවැනි බලපෑම් තාවකාලික වනු ඇත.
- මැදි කාලීනව උද්ධමනය එහි ඉලක්කගත මට්ටම වන සියයට 5ක (වාර්ෂික ලක්ෂ්‍යමය) මට්ටම ආසන්නයේ ස්ථාවර වනු ඇතැයි පුරෝකථනය කෙරේ.
- වාර්ෂික ආර්ථික වර්ධනය 2024 වසරේ දී ධනාත්මක වනු ඇතැයි සහ මැදි කාලීනව එහි විභව මට්ටමට ළඟා වෙනු ඇතැයි අපේක්ෂා කෙරේ.

2024 පෙබරවාරි මුදල් ප්‍රතිපත්ති වාර්තාවේ සාරාංශය පහත දැක්වේ:

2022 වසරේ දී දක්නට ලැබුණු ඉතිහාසයේ මෙතෙක් වාර්තා වූ ඉහළ ම උද්ධමන මට්ටම්වල සිට උද්ධමනය තනි ඉලක්කමක අගයක් දක්වා අඩු මට්ටමකට ගෙන එමින්, සාර්ව ආර්ථික ස්ථාවරත්වය යළි ස්ථාපනය වන මාවතක් වෙත ශ්‍රී ලංකා ආර්ථිකය 2023 වසරේ දී අවතීර්ණ විය. තවද, ඉතිහාසයේ මෙතෙක් වාර්තා වූ දරුණුතම ආර්ථික අර්බුදයෙන් අනතුරුව, අභියෝගාත්මක ආර්ථික තත්ත්ව සහ අවිනිශ්චිතතා මධ්‍යයේ ආර්ථික ක්‍රියාකාරකම් ක්‍රමයෙන් වර්ධනය වීම ආරම්භ වූ අතර, මුදල් ප්‍රතිපත්තියෙහි හා මුදල් තත්ත්වයන්ගේ ක්‍රමානුකූලව ඇති වූ ලිහිල් වීම මෙන්ම විදේශ අංශය යථා තත්ත්වයට පත්වීම ඒ සඳහා සහාය විය.

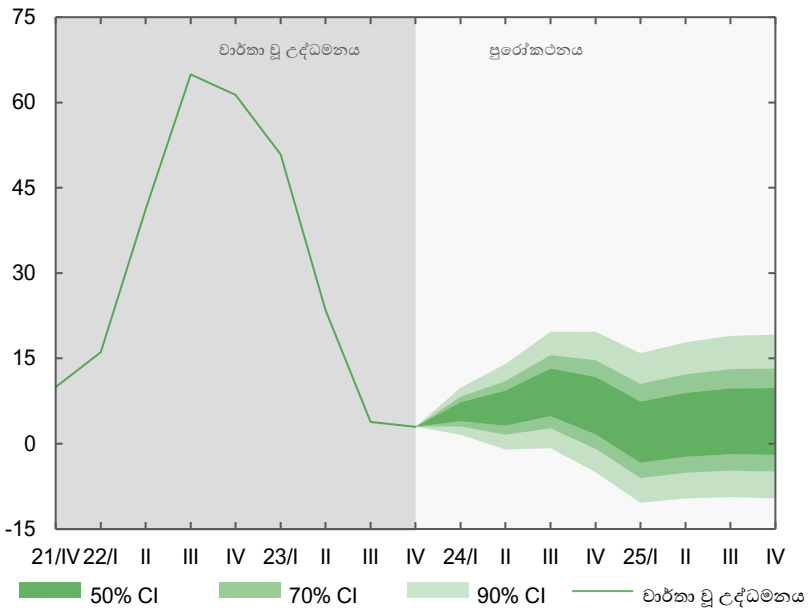
සාර්ව ආර්ථික නිරවද්‍යකරණ ගැලපුම් ප්‍රතිපත්ති සහ අවශ්‍යව පැවති ව්‍යුහාත්මක ප්‍රතිසංස්කරණ ක්‍රියාවට නැංවීම දේශීය වශයෙන් මිල ස්ථායීතාව සාක්ෂාත් කර ගැනීම සඳහා සහාය සැපයූ අතර, එමගින් සමස්ත සාර්ව ආර්ථික ස්ථායීතාව වඩාත් තහවුරු විය. 2023 වසරේ පළමු භාගයේ දී දක්නට ලැබුණු වේගවත් නිරුද්ධමනයෙන් අනතුරුව, කොළඹ පාරිභෝගික මිල දර්ශකය (කො.පා.මි.ද.) මගින් මනිනු ලබන වාර්ෂික ලක්ෂ්‍යමය මතුපිට උද්ධමනය, එහි වාර්තා වූ ඉහළ ම උද්ධමන මට්ටමේ සිට වසරක කාලයක් තුළ දී, එනම් 2023 වසරේ සැප්තැම්බර් මාසයේ දී සියයට 1.3ක් වැනි පහළ අගයක් දක්වා අඩුවිය. සැපයුම් මූලික කොටගත් සාධක සහ සංඛ්‍යානමය පදනමේ හිතකර බලපෑම ඉවත්ව යෑම හේතුවෙන් 2023 වසර අවසානය වනවිට උද්ධමනය සියයට 4.0ක් දක්වා යම් ඉහළ යෑමක් වාර්තා කළේය. කො.පා.මි.ද. පදනම් කරගත් මූලික උද්ධමනය, දුර්වලව පවතින යටි දැරි ඉල්ලුම් පීඩන පෙන්නුම් කරමින් 2023 වසර තුළ දී සැලකිය යුතු ලෙස පහළ ගියේය.

මේ අතර, රජය සහ අදාළ බලධාරීන් විසින් දිගු කාලීන පදනමකින් යුතු ආර්ථික ප්‍රතිපත්ති ක්‍රියාවට නැංවීමත් සමඟ ක්‍රමයෙන් යථා තත්ත්වයට පත් වූ සමස්ත සාර්ව ආර්ථික ස්ථායීතාවෙහි ප්‍රතිලාභ ලබමින් දේශීය ආර්ථිකය 2023 වසරේ දී ශක්තිමත්ව යථා තත්ත්වයට පත්වීමක් පෙන්නුම් කළේය. තවද, එවැනි ප්‍රතිපත්ති ක්‍රියාවට නැංවීම හරහා ආර්ථිකය යළි නඟා සිටුවීම සඳහා දැක්වූ දැඩි කැපවීම ආයෝජක අපේක්ෂා වැඩි දියුණු කිරීමට උපකාරී විය. ඒ අනුව, අවිනිශ්චිතතා ඉවත්ව යෑමත් සියලු සාර්ව ආර්ථික අංශයන්ගේ දක්නට ලද වැඩිදියුණු වීමත් සමඟ, අඛණ්ඩව කාර්තු හයක් පුරා සංකෝචනය වීම් වාර්තා කළ ශ්‍රී ලංකා ආර්ථිකය 2023 වසරේ තුන්වන කාර්තුවේ දී ප්‍රසාරණයක් වාර්තා කළේය. මුදල් ප්‍රතිපත්තිය ලිහිල් වීමෙහි සහ දේශීය ආර්ථික ක්‍රියාකාරකම්වල වැඩිදියුණු වීමෙහි සහාය ලබමින්, 2023 වසරේ මැද භාගයේ සිට පෞද්ගලික අංශය සඳහා සපයන ණය ප්‍රමාණයේ වර්ධනයක් දක්නට ලැබුණු අතර, මෙම වර්ධනය ඉදිරි කාලපරිච්ඡේදය තුළ ද අඛණ්ඩව පවතිනු ඇතැයි අපේක්ෂා කෙරේ.

විදේශ අංශයේ පීඩන ලිහිල් වන අතර, උද්ධමනය අඩු මට්ටමක පැවතීම සහ උද්ධමන අපේක්ෂා පාලනය වීමත් සමඟ ආර්ථිකය වඩාත් ස්ථාවර මට්ටමකට ළඟා වීම හේතුවෙන් මහ බැංකුව 2023 වසරේ දෙවන භාගයේ දී මුදල් ප්‍රතිපත්තිය අඛණ්ඩව ලිහිල් කිරීමට කටයුතු කළේය. ශීඝ්‍ර නිරුද්ධමනයකින් අනතුරුව, වර්තමානයේ දී උද්ධමනය එහි ඉලක්කගත මට්ටමට ආසන්නයේ පවතී. කෙසේවෙතත්, 2024 ජනවාරි මාසයේ දී එකතු කළ

අගය මත බදු සඳහා හඳුන්වා දුන් සංශෝධන මූලිකව හේතුකොටගෙන, උද්ධමනය එහි ඉලක්කගත මට්ටමෙන් අපගමනය වනු ඇතැයි පුරෝකථන මගින් පෙන්වුම් කෙරෙන අතර, 2024 අවසානය වනවිට පමණ උද්ධමනය නැවත ඉලක්කගත මට්ටම දක්වා ගමන් කරනු ඇත. උද්ධමනයෙහි මෙම ඉහළ යෑම කෙටි කාලීන වනු ඇතැයි අපේක්ෂා කරන අතර, එමගින් මැදි කාලීනව උද්ධමනය එහි ඉලක්කගත මට්ටම වන සියයට 5ක මට්ටමේ පවත්වාගෙන යෑම සඳහා සැලකිය යුතු බලපෑමක් ඇති නොවනු ඇත. සමස්තයක් ලෙස ගත් කල, සැපයුම් අංශයේ සාධක හේතුවෙන් කෙටි කාලීනව උද්ධමනය පුරෝකථනය කරන ලද මට්ටමට වඩා ඉහළ යෑමේ අවදානම් පවතින අතර, මැදි කාලීනව උද්ධමන පුරෝකථන සඳහා වන අවදානම් තුලනය වී පවතී. ආර්ථික වර්ධනය කෙටි කාලීනව මන්දගාමී මට්ටමක පවතිනු ඇතැයි අපේක්ෂා කරන නමුත්, ආර්ථිකය ක්‍රමයෙන් එහි විභව වර්ධන මට්ටම් කරා ළඟා වනු ඇත. අපනයන අංශය යථා තත්ත්වයට පත්වීම කෙරෙහි බලපෑම් ඇති කරන ගෝලීය අංශයේ අහිතකර ප්‍රවණතා මෙන්ම පුහුණු ශ්‍රමිකයින් විදේශ රටවලට සංක්‍රමණය වීම හේතුවෙන් ඵලදායීතාව අඩු වීම සහ ව්‍යුහාත්මක බාධා හේතුවෙන් ආර්ථික කටයුතුවලට සිදුවිය හැකි බලපෑම් මගින් කෙටි කාලීනව මෙන්ම මැදි කාලීනව මුර්ත ආර්ථික වර්ධනය පුරෝකථනය කරන ලද මට්ටමට වඩා පහළ යෑමේ අවදානමක් පවතී.

01 රූප සටහන: මතුපිට උද්ධමනයේ පුරෝකථන (කාර්තුමය, කො.පා.මි.ද., වාර්ෂික ලක්ෂ්‍යමය, %)

මූලාශ්‍රය: ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකු කාර්යමණ්ඩල පුරෝකථන

සටහන: පුරෝකථනයක් යනු පොරොන්දුවක් හෝ බැඳීමක් නොවේ. පවත්නා දේශීය හා ගෝලීය ආර්ථික අවිනිශ්චිතතා සහ භූ-දේශපාලනික අර්බුද මධ්‍යයේ වත්මන් පුරෝකථන හා සම්බන්ධ අවිනිශ්චිතතා සාමාන්‍ය කාලයන්ට වඩා ඉහළ මට්ටමක පවතී. සලකන ලද උපකල්පනවල සහ විනිශ්චයන්හි සිදුවන සැලකිය යුතු වෙනස්කම් සැබෑ උද්ධමනය පුරෝකථනය කළ මාර්ගයෙන් අපගමනය වීමට හේතු විය හැකිය. මැදි කාලීන සාර්ව ආර්ථික පුරෝකථන සමඟ උද්ධමන ව්‍යාප්ති සටහන් (Fan charts) සෑම මුදල් ප්‍රතිපත්ති වාරයකදී ම අඛණ්ඩව යාවත්කාලීන කෙරෙනු ඇත. උද්ධමන ව්‍යාප්ති සටහනෙහි 2022 වසරේ සිව්වන කාර්තුව දක්වා වාර්තා කරන ලද දත්ත කොළඹ පාරිභෝගික මිල දර්ශකය (2013=100, සෘතුමය වශයෙන් ඇතිවන බලපෑම් ඉවත් කරන ලද (seasonally adjusted)) මත පදනම් වන අතර මෙම කාල සීමාවෙන් පසු දත්ත කොළඹ පාරිභෝගික මිල දර්ශකය (2021=100, සෘතුමය වශයෙන් ඇතිවන බලපෑම් ඉවත් කරන ලද) මත පදනම් වේ. 2024 ජනවාරි මස පුරෝකථන වාරයේ දී පැවති සියලුම දත්ත මත පුරෝකථන පදනම් වේ.